

Theses philosophicae.

Numéro d'inventaire : 1980.00014.35

Auteur(s) : Jacques Buré

Mathurin Avice

Type de document : affiche

Éditeur : non renseigné (Caen)

Imprimeur : Jacques Ysambart

Période de création : 3e quart 18e siècle

Date de création : 1761

Description : Une feuille. Bords froissés et déchirés par endroit. Coins cornés. Papier froissé à l'endroit des pliures. Estampe dans la partie supérieure.

Mesures : hauteur : 465 mm ; largeur : 354 mm

Notes : Affiche annonçant les thèses de philosophie que doivent soutenir Jacques Buré et Mathurin Avice au Collège-séminaire des Oratoriens de Caen, le mercredi 14 janvier 1761. Les articles traitent de morale. L'estampe au burin, de médiocre facture, représente deux anges portant chacun une palme, et tenant une couronne d'épine avec les mots "Jésus Maria".

Mots-clés : Affiches de thèses et d'exercices publics

Filière : Université

Niveau : Supérieur

Autres descriptions : Langue : Français

Nombre de pages : 1

ill.



CHRISTO INFANTI THESES PHILOSOPHICÆ.

EX MORALI.

EX MORALI.

MORALIS, seu Ethica, est ea Philosophiæ pars, quæ in dirigendis ad honestatem moralem actibus humanis versatur; & vulgò definitur Prudentia & Scientia practica, actuum humanorum ad honestatem moralem directrix. Cujus proinde objectum totale & adequatum sunt actus humani, quatenus ad honestatem dirigibiles. Est Ethica naturalis, est & acquisita: hæc, quæ exercitio comparatur, specialia bene vivendi præcepta e primariis & generalioribus deducit; illa generaliora menti exhibet. Cave actum humanum cum actu hominis confundas: prior enim ex deliberatione & consilio fit: posterior verò sine deliberatione.

PRINCIPIA actuum humanorum externa sunt. Bonum, finis & beatitudo. Bonum aliud est absolutum, nempe quiddam est in suo genere perfectum; aliud relativum, id omne scilicet quod ad aliud quiddam perficiendum inservit: hujus essentia in perfectivitate est: Hoc autem bonum triplex vulgò distinguitur; honestum, jucundum & utile: sed jucundum & utile, prout abstracta sunt ab honesto, neque sunt bona neque mala moraliter: nec ullum bonum, nisi sit idem honestum, dici potest propriè & simpliciter utile. Finis est id propter quod aliquid fit vel est. Homo semper agit propter aliquem finem ultimum formaliter; non verò bellus: nec potest plures simul intendere fines totales simpliciter ultimos. Deus solus est ille finis ultimus, ad quem tenetur homo actiones suas omnes referre. Circa beatitudinem distinguendum est objectum, nempe bonum ultimò perfectivum, quod aliud quam Deus solus, esse non potest; & forma seu ratio quâ fit illa perfectio; quæ variis variâ est, nobis verò videtur in maximâ Dei per visionem & amore fructuone consistere: ac proinde nulla datur naturalis, ut vocant, beatitudo.

PRINCIPIA interna actuum humanorum sunt vel congenita vel acquisita. Principia congenita præcipua, seu facultates à Deo concessæ ad operandum, sunt intellectus, voluntas, & appetitus sentiens. Intellectus, ad quem refertur sytateresis & conscientia, ea est mentis facultas quæ percipit, & est principium actuum humanorum dirigens. Voluntatem verò; quæ eligit & determinat; & est principium actuum humanorum efficiens, designat potest, appetitus ille quo ferimur ad amandum bonum in genere. & cuius vi varia bona particularia eligere possumus. Voluntatem sub priori respectu considerata, dicitur voluntarium; sub posteriori autem appellatur libertas, seu liberum arbitrium. Voluntatem cogit non potest in suis actibus elicitis: merus, etiam gravis, non tollit voluntarium; neque ignorantia, nisi fit antecedens; neque passio, etiam antecedens, dum usum rationis non tollat.

LIBERTATE donari hominem, etiam in statu naturæ lapsæ, certissimum est. Ea libertas, quæ rectè definitur à Divo Thomâ, facultas mediorum electiva servato ordine finis, non in æquilibrio virtutum, nec in voluntario solo consistit: sed in indifferentiâ contradictionis activâ. Eadem circa amorem beatitudinis in genere, circa malum quatenus est malum, circa veritates eas quæ præ se ferunt evidentiam, locum non habet: bene verò, tum circa media diverfa quæ dicuntur ad finem, id est circa quælibet bona particularia; tum circa propositiones quibus aliqua est adiuncta obicitur: tum etiam circa ideas & perceptiones, iis scilicet attendendo vel non, pro beneplacito.

QUANDO voluntas consideratur quatenus bonum appetens, dicitur Appetitus; qui vel est intellectivus, vel sentiens, per quem scilicet occasione variorum motuum qui sunt in partibus organicis nostri corporis, ferimur in objecta sensibilia quæ prodesse corpori, vel ea refugimus quæ nocere possunt. Porro duplex ille distingui solet; concupiscibilis & irascibilis. Qui uterque est principium actuum humanorum movens. Ex hoc autem fonte gemino varie scaturiunt passionem, seu affectionem illæ speciales, quas occasione variorum in corpore motuum experitur mens humana. Passionem generatim non sunt ex naturâ sui moraliter male: sed usus earum legitimus in eo consistit, ut ad justam redigantur mediocritatem: si quæ hoc læzno confringi se non patiantur, à peccato, non à naturâ proficiunt.

Hæc Theses, Deo duce & auspice Dei-parâ, tueri conabuntur JACOB. BURÉ, Clericus, Cenoman. MATHURIN. AVICE, Conviç. Cenoman. In Aula Collegii Seminaris Cenomanen. Sacerdotum Oratorii Domini JESU, Die Mercurii 14. Januarii, Anno 1761. Horâ post merid. secundâ

CENOMANI, Ex Typis JACOBI YSAMBART, Collegii & Civitatis Typographi, In Compito Sirenis.

PRINCIPIA actuum humanorum acquisita, sunt Habitus, qui frequentis usu repetitisque actibus comparantur. Ii porro, qui sunt boni vel mali; virtutes nempe vel vitia, sunt principium actuum humanorum adjuvans. Virtutes generatim est habitus inclinans ad bonum, vitium verò ad malum. Virtutes morales in medio stant & causaliter & formaliter: sunt inter se connexæ & concatenatæ in statu tum heroico, tum medio. Est sua virtuti pars superior, est & inferior: hæc famulari vitio etiam potest, illa nunquam; liquidem nihil aliud est, quam constans & firmus amor ordinis. Dividunt virtutes in secundarias & primarias seu Cardinales: harum numerus merito admittitur quatuorarius, nempe prudentia, justitia, fortitudo, & temperantia.

PRUDENTIA est habitus verâ cum ratione activus circa ea quæ bona sunt moraliter vel mala. Justitia, seu constans & perpetua voluntas jus suum cuique tribuendi, est vel Commutativa, quæ æqualitatem in commutationibus & contractibus præscribit; vel Distributiva, quæ præmia & penas pro meritis vel demeritis personarumque conditione decernit. Volenti injuria fieri non potest. Judex reatur judicare secundum allegata & probata, etiam in causâ capitali, si sententiam ferat: at tenetur à ferendâ sententiâ abstinere, aut etiam magistratum abdicare potius, quam in causâ capitali condemnare innocentem. Usura tum legi naturali, tum legi divinæ adversatur. Fortitudo modum præscribit timori & audaciæ: magis in prævidis, quam in defensionibus quibus in aggressionibus elucet: à suicidio autem certamineque singulari, quod duellum vocant, prorsus abhorret. Temperantia denique modum ponit sensuum voluptatibus.

PROPRIETATES actuum humanorum, si ad absolutas species, sunt eorum actuum in se ipsis spectatorum affectiones; & duæ numerantur: voluntarium & libertas, de quibus supra. Relativæ habent ordinem ad regulas morum; & duæ sunt pariter: bonitas & malitia. Bonum quippe malum morale ex naturâ suâ, non ex opinione tantum differunt. Malitia est actus humani cum morum regulis difformitas; & consistit in solâ privatione rectitudinis debite. Bonitas verò, quæ nihil aliud est quam conformitas actus humani cum iisdem regulis, repetenda est ab objecto, sine & circumstantiis simul conjunctis: ita ut non dentur actus indifferentes in individuo.

REGULA actuum humanorum sunt lex & conscientia. Nunquam licet agere contra conscientiam; nec semper juxta conscientiam. Si illa sit dubia, aut momenti utrinque librata æquè probabilibus, aut etiam hinc vel inde probabilioribus, ubi scilicet agitur de jure naturali; hoc triplici in casu pars tutior est eligenda. In materiâ verò juris positivi nec ad legem naturalem ullatenus spectante, si pars alterutra sit probabilior, probabiliori adhaerendum est. Si autem scrupulis anxie laboret conscientia; eos prius cura excutiendos, quam agas. Lex duplex; Naturalis, nam talis existit, quæ immutabilis est nec patitur dispensationem, & cuius præcepta, saltem primaria, ignorari invincibiliter non possunt; & lex positiva, quæ definitur ordinatio rationis ad bonum commune ab eo qui curam habet societatis lata. Huic, ut actu obliget, essentialis est promulgatio, justitia, honestas & in observatione possibilitas. Dividitur in divinam & humanam: humana rursus in Ecclesiasticam & Civilem.

HINC officia proficiunt. Officia autem hominis ad tria capita revocari possunt: nempe officia ergâ Deum, ergâ seipsum, & ergâ alios seu proximum. Quæ ad Deum spectant, in hoc uno continentur præcepto; Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, &c. Officia verò hominis, tum in se ipsum, tum in proximum in hoc altero includuntur: Diliges proximum tuum sicut te ipsum: Ex quo liquet hominem teneri se diligere, sed dilectione ordinatâ. Quæ omnia Theologis Moralibus enucleanda fusiùs quæ disputanda relinquimus.